

[PDF udgave \(113 KB\)](#)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
deres stedfortrædere

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

19. november 2003

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Miljøministeriets grundnotat vedrørende meddelelse fra Kommissionen: På vej mod en temastrategi for bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne, KOM(2003) 572 endelig.

MILJØ styrelsen

11. november 2003

Departementet
EU-koordinationen

GRUNDNOTAT

Vedr. meddelelse fra Kommissionen: På vej mod en temastrategi for bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne.

KOM (2003) 572 endelig.

Resumé:

Kommissionen har udsendt ovennævnte meddelelse, der er første skridt på vejen mod en egentlig temastrategi for udnyttelse af naturressourcerne. Temastrategien har udspring i 6. miljøhandlingsprogram og skal ses i tæt sammenhæng med de to nyligt udsendte meddelelser om integreret produktpolitik og temastrategi for forebyggelse og genanvendelse af affald.

Kommissionen vil inddrage parterne i et åbent samarbejde om at udarbejde en bredt dækkende strategisk rådgivende forum og arbejdsgrupper.

Meddelelsen indeholder en analyse af de miljømæssige forhold, der er forbundet med ressourceforbrug. Herefter præsenterer meddelelsen de tre hovedelementer i en fremtidig strategi: Indsamling af viden, vurdering af politikker og samarbejde om politikker. Kommissionen forventer, at det bliver en langsigtet proces at gennemføre nye og tilpasse eksisterende politikker for at opnå den nødvendige afkobling af ressourceforbrugets miljøbelastninger fra økonomisk vækst, hvorfor strategiens tidsramme er 25 år.

Meddelelsen indeholder ingen forslag til konkrete retsakter, hvorfor det ikke er relevant at vurdere forholdet til proportionalitetsprincippet. Meddelelsen har ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser.

1. Status

Kommissionen har den 1. oktober 2003 udsendt ovennævnte meddelelse. Meddelelsen skal betragtes som et skridt på vejen hen imod udarbejdelse af en såkaldt temastrategi for bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne, der vil blive præsenteret i 2004. I selve temastrategien vil Kommissionen foreslå foranstaltninger, hvormed EU kan medvirke til at reducere miljøbelastningen forårsaget af ressourceforbruget.

Temastrategien har udspring i 6. miljøhandlingsprogram, der er et nøgleinstrument for fremskridt hen imod en bæredygtig udvikling. Programmet sigter mod at skabe en bedre ressourceeffektivitet og ressource- og affaldsforvaltning for at etablere mere bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre, hvorved ressourceudnyttelsen og affaldsdannelsen kobles fra den økonomiske vækst, og det tilstræbes, at forbruget af vedvarende og ikke-vedvarende ressourcer ikke overskrider miljøets bæreevne. Hertil kommer at Det Europæiske Råd i foråret 2003 i Bruxelles kraftigt opfordrede til at fremskynde arbejdet med at opnå en mere ansvarlig forvaltning af naturressourcerne.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at hensigten med meddelelsen er at starte en debat om rammerne for anvendelse af ressourcer, der støtter målsætningen i Lissabon-strategien.

Kommissionen vil på grundlag af meddelelsen inddrage Fællesskabets institutioner og parter i et åbent samarbejde om at udarbejde en bredt dækkende strategi. Kommissionen vil etablere et rådgivende forum bestående af interessenter og eksisterende, nye og kommende medlemslande til at styre processen med politikudvikling af ressourcestrategien. Der vil blive nedsat arbejdsgrupper for strategiens hovedemner.

Efter en analyse af de miljømæssige forhold, der er forbundet med ressourceforbrug, beskriver meddelelsen hovedelementerne i en fremtidig strategi, der skal bygge på eksisterende strategier og politikker og vil supplere de miljøpolitikker, der beskæftiger sig med miljømediernes tilstand. Meddelelsen udpeger de grundlæggende retningslinier for EU's indsats for at reducere miljøbelastningen fra ressourceforbrug; men Kommissionen foreslår ikke konkrete foranstaltninger. Dette vil først ske i den endelige ressourcestrategi, der vil blive præsenteret i 2004.

Naturressourcer udgør grundlaget for de tre søjler i bæredygtig udvikling: økonomiske forhold, sociale forhold og miljømæssige forhold. Imidlertid kan fysiske reserver blive opbrugt og dermed blive sjældne/knappe, og dette kan underminere den fremtidige økonomiske og sociale udvikling. Desuden kan den måde, ressourcerne udnyttes på, reducere kvaliteten af miljøet i en grad, der kan true økosystemerne og menneskers livskvalitet. Af meddelelsen fremgår det, at bortset fra et begrænset antal fornyelige ressourcer, som f.eks. fisk, tropisk tømmer og biodiversitet, er ressourceknaphed ikke hovedproblemet. Strategien fokuserer derfor primært på begrænsning af miljøbelastningen forårsaget af ressourceforbruget.

Af meddelelsen fremgår det, at ressourcestrategien skal bidrage til det overordnede mål: at afkoble miljøbelastningen fra den økonomiske vækst. Meddelelsen taler om henholdsvis "relativ" og "absolut" afkobling, hvor en relativ afkobling indebærer at økonomien vokser hurtigere end miljøpåvirkning, mens absolut afkobling betyder at miljøpåvirkningen er stabil eller aftagende samtidig med at økonomien vokser. Ifølge meddelelsen vil det være nødvendigt at sikre, at politikker, der direkte eller indirekte påvirker ressourceforbruget, opnår en ligevægt mellem den bæredygtige udviklings økonomiske, sociale og miljømæssige søjler.

Kommissionen forventer, at det vil blive en langsigtet proces at gennemføre nye og tilpasse de eksisterende politikker for at opnå den nødvendige afkobling af ressourceforbrugets miljøbelastninger fra økonomisk vækst. Virksomheder, forbrugere og institutioner vil behøve tid til at udvikle og vænne sig til produktions- og forbrugsmønstre med lavere miljøbelastning til følge. De vil også behøve offentlige politikker med klare langsigtede mål med henblik på at planlægge investeringer og fornyelse. Derfor er tidsrammen for strategien 25 år.

Kommissionen anfører, at strategien må begynde med at bestemme hvilke ressourcer, der har det

største potentiale for miljømæssige forbedringer under hensyn til teknologiske muligheder og socio-økonomiske aspekter. Strategien vil indeholde følgende tre strategiske elementer:

Indsamling af viden

Ressourcernes livscyklus - fra udvinding over anvendelse i produktion af varer og tjenesteydelser og den efterfølgende brugsfase til affaldsfasen - giver anledning til miljøbelastning. Ethvert råstof kan passere

forskellige veje igennem økonomien. Viden om disse veje og belastninger er i dag spredt mellem mange aktører, og der er mange huller i vidensgrundlaget.

- Ressourcestrategien skal sikre, at viden er til rådighed for beslutningstagerne, og at mangler i denne viden udfyldes.

Vurdering af politikker

Anvendelsen af naturressourcer bliver påvirket af en lang række miljøpolitikker, herunder blandt andet strategier for havmiljøet, beskyttelse af jord, biodiversitet og det bymæssige miljø, såvel som klimapolitik, vandrammedirektiv og mange andre. Desuden vil mange ikke-miljømæssige politikker have stor indvirkning på ressourceforbruget, i visse tilfælde uden at det er hensigten. Som eksempel kan nævnes skatte-, transport-, landbrugs- og energipolitik. Der er i dag ingen mekanisme for vurdering af, i hvilken grad politikvalg på disse områder er i overensstemmelse med det overordnede mål om at afkoble økonomisk vækst fra belastningerne forårsaget af ressourceforbrug.

- Ressourcestrategien vil indeholde sådanne vurderinger, skabe forståelse for afvejning af forskellige hensyn og foreslå mulige alternativer.

Samordning af politikker

På baggrund af de to ovennævnte elementer i strategien vil der skulle tages konkrete initiativer. Dette vil indebære en politisk afvejning af den forholdsmæssige betydning af forskellige miljøbelastninger og miljømæssige mål ud fra overordnede hensyn til bæredygtig udvikling. Desuden vil det omhandle identifikation af foranstaltninger over for ressourceforbrug, som har det største potentiale for miljømæssige forbedringer.

- Ressourcestrategien vil arbejde hen imod øget integration af ressource-relaterede miljømæssige spørgsmål i andre politikker, der har indflydelse på ressourceforbrugets miljømæssige belastning, især under Cardiff-processen.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Meddelelsen indeholder ingen forslag til konkrete retsakter, hvorfor det ikke er relevant at vurdere forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Meddelelsen har ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser.

Meddelelsen ændrer i sig selv ikke beskyttelsesniveauet i Danmark eller EU. På længere sigt afhænger beskyttelsesniveauet af, hvilke mål og midler den kommende strategi vil fokusere på.

5. Høring

Miljøstyrelsen sendte den 15. oktober 2003 meddelelsen i bred høring i Danmark til 143 parter på ressourceområdet med høringsfrist den 12. november 2003.

